

Приватний вищий навчальний заклад «Медико-Природничий Університет»

м. Миколаїв

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна	Клінічна та медична психологія
Освітньо-професійна програма	Психологія
Освітньо-професійний ступінь	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	053Психологія
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Очна
Рік навчання/семестр	IV рік, семестр 8
Кількість кредитів ECTS/ Обсяг	Кредитів 4 усього годин 120 лекцій 30 семінарські 26 самостійна робота 64
Викладач ПП	Габрель Р.Т.
Е-mail, контактний телефон викладача	
Посилання на сайт	
Консультації	За графіком впродовж навчального року
Анотація до курсу	Клінічна та медична психологія вивчає особливості психіки хворого, їх вплив на здоров'я та хворобу, а також забезпечення оптимальної системи психологічних цілющих впливів, обставин, які супроводжують діагностику, лікування, обслуговування та реабілітацію хворих та потребує здатність розв'язувати задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Мета та завдання курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни «Клінічна та медична психологія» є ознайомлення студентів з поняттям клінічної психології як науки та сучасними теоретичними уявленнями та практичними досягненнями в галузі медичної психології, задачами та показати зв'язок з іншими дисциплінами; дати студентам базові положення клінічної психології; навчити проведенню психодіагностичних досліджень в залежності від особливостей особистості хворого та сформувати навички психогігієни та психопрофілактики психогенних розладів. Сучасна медична психологія висвітлює фундаментальні поняття психології хворої людини, загальної психопатології, клініко-психологічні методи дослідження й оцінювання стану пацієнта, психологічні і психосоматичні аспекти в різних галузях медицини, сучасну

	психотерапію, психопрофілактику та психогігієну. Основними завданнями вивчення дисципліни «Клінічна та медична психологія» є допомога студентам у засвоєнні основних феноменів клінічних знань; необхідних для розв'язування теоретичних і практичних задач в клінічній та медичній психології; вироблення навичок роботи з різними категоріями хворих; прищеплення студентам уміння самостійно вивчати літературу з клінічної та медичної психології, її прикладних питань.
Програмні результати навчання	
Під час вивчення дисципліни «Клінічна та медична психологія» у студентів мають сформуватися наступні компетентності: Загальні: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК9. Здатність працювати в команді. Фахові: ФК 01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. ФК03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та чинників. ФК05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. ФК06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. ФК07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. ФК 08. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). ФК 10. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких програмних результатів навчання: ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань для розуміння спеціальних розділів психології з метою майбутньої спеціалізації та освоєння міждисциплінарного зв'язку. ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методи тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги вимірювати індивідуальні та психологічні показники особистості. Це означає здатність оцінити зміни у розвитку психіки та коригувати їх. ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПРН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПРН8. Презентувати результати власних досліджень усно та письмово. ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога, що визначають професійну поведінку і стосунки з людьми в суспільстві. ПРН20. Знати про норму психічного розвитку.	

Зміст курсу		
№ з/п	ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до клінічної психології. Методи дослідження в клінічній психології	4
2	Тема 2. Клінічні прояви психічної норми та патології. Діагностичні принципи –альтернативи.	2
3	Тема 3. Експериментально-психологічне дослідження в клініці	2
4	Тема 4. Дослідження в клініці	2
5	Тема 5. Поняття про «внутрішню картину хвороби»	2
6	Тема 6. Типи відношення до хвороби	2
7	Тема 7. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я	4
8	Тема 8. Особистість та хвороба. Внутрішня картина захворювання	2
9	Тема 9. Стан психічних функцій і хворого	2
10	Тема 10. Експериментально-психологічні методи дослідження та оцінювання стану пацієнта	4
11	Тема 11. Порушення сприйняття, мислення, емоцій, волі, потягів	2
	Усього:	28
№ з/п	ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до клінічної психології. Методи дослідження в клінічній психології	2
2	Тема 2. Клінічні прояви психічної норми та патології. Діагностичні принципи –альтернативи.	2
3	Тема 3. Експериментально-психологічне дослідження в клініці	4
4	Тема 4. Дослідження в клініці	2
5	Тема 5. Поняття про «внутрішню картину хвороби»	2
6	Тема 6. Типи відношення до хвороби	2
7	Тема 7. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я	2
8	Тема 8. Особистість та хвороба. Внутрішня картина захворювання	4
9	Тема 9. Стан психічних функцій і хворого	2
10	Тема 10. Експериментально-психологічні методи дослідження та оцінювання стану пацієнта	4
11	Тема 11. Порушення сприйняття, мислення, емоцій, волі, потягів	2
	Усього:	28
№ з/п	ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до клінічної психології. Методи дослідження в клінічній психології	4
2	Тема 2. Клінічні прояви психічної норми та патології. Діагностичні принципи –альтернативи.	6
3	Тема 3. Експериментально-психологічне дослідження в клініці	6
4	Тема 4. Дослідження в клініці	6
5	Тема 5. Поняття про «внутрішню картину хвороби»	6
6	Тема 6. Типи відношення до хвороби	6
7	Тема 7. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я	6

8	Тема 8. Особистість та хвороба. Внутрішня картина захворювання	6
9	Тема 9. Стан психічних функцій і хворого	6
10	Тема 10. Експериментально-психологічні методи дослідження та оцінювання стану пацієнта	6
11	Тема 11. Порушення сприйняття, мислення, емоцій, волі, потягів	6
	Усього:	64

Пререквізити	Передбачено попереднє оволодіння дисциплінами «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Практикум з загальної психології», «Анатомія та фізіологія людини», «Психофізіологія»
Кореквізити	Дисципліни, які будуть використовувати результати навчання дисципліни «Основи патопсихології», «Психологічне консультування», «Юридична психологія», «Психотерапія»
Постреквізити	Післядипломне навчання та також закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами знань та вмінь з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки за освітнім рівнем магістр
Методи навчання	Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Клінічна та медична психологія»: - Лекції із застосуванням провізор та прикладів. - Проблемне навчання. - Пояснювально-ілюстративне. - Розвивальне. - Частково пошукове і пошукове. - Метод стимулювання обов'язку у навчанні. - Метод контролю і самоконтролю
Засоби діагностики	Форми поточного контролю: Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на практичних заняттях. Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (теоретичні питання, тестові та практичні завдання). Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи online) залік.
Засоби контролю	поточний контроль, підсумковий контроль (іспит)

Перелік питань до підсумкового контролю вивчення курсу

1. Клінічне опитування пацієнта.
2. Етапи клінічного опитування пацієнта.
3. Кваліфікаційна характеристика медичного психолога.
4. Місце медичного психолога у психології та медицині.
5. Методи дослідження в медичній психології.
6. Феноменологічний принцип обстеження хворого.
7. Первинне інтерв'ю.
8. Психологічне консультування.
9. Методика оцінювання порушень уваги.
10. Методика оцінювання порушень пам'яті.
11. Методика оцінювання порушень сприйняття.
12. Методика оцінювання порушень мислення.
13. Методика оцінювання порушень інтелекту.
14. Методика оцінювання порушень емоцій.

15. Методика оцінювання індивідуально-психологічних особливостей.
16. Методика оцінювання порушень мови.
17. Методика оцінювання порушень письма.
18. Методика оцінювання порушень лічби.
19. Методика оцінювання порушень читання.
20. Методика оцінювання порушень праксису.
21. Методика оцінювання порушень сприйняття шумів.
22. Методика оцінювання порушень ритмів.
23. Методика оцінювання порушень схеми тіла.
24. Методика оцінювання порушень сприйняття мелодій.
25. Методика оцінювання порушень орієнтації у просторі.
26. Методика оцінювання порушень стереогнозису.
27. Методика оцінювання порушень зорового гнозису.
28. Хвороба — особистість.
29. Нозос — патос.
30. Реакція — стан — розвиток.
31. Психотичне — непсихотичне.
32. Екзогенне — психогенне — ендогенне.
33. Дефект — одужування — хроніфікація.
34. Адаптація — дезадаптація.
35. Компенсація — декомпенсація.
36. Негативне — позитивне.
37. Порушення сприйняття.
38. Порушення мислення.
39. Порушення емоцій.
40. Порушення волі.
41. Порушення потягів.
42. Порушення пам'яті.
43. Порушення інтелекту.
44. Порушення свідомості.
45. Межа між нормою та патологією.
46. Визначення сили ураження психічних функцій.
47. Ознаки дефіцитарності психічних функцій.
48. Питання зворотності — незворотності дефекту.
49. Поняття розладів особистості.
50. Темперамент, характер, особистість.
51. Структура особистості.
52. Поняття гармонійної особистості.
53. Розлади особистості: антисоціальний.
54. Розлади особистості: нарцисизмовий.
55. Розлади особистості: дисоціативний.
56. Розлади особистості: гістрійонний.
57. Розлади особистості: шизоїдний.
58. Розлади особистості: параноїдний.
59. Розлади особистості: шизотиповий.
60. Розлади особистості: ананкастичний.
61. Розлади особистості: мазохістичний.
62. Розлади особистості: депресивний.
63. Розлади особистості: маніакальний.
64. Розлади особистості: obsесивний.
65. Розлади особистості: компульсивний.
66. Місце психічного фактора в соматичній патології.

67. Типи психічного реагування.
68. Поняття “внутрішня картина хвороби”.
69. Співвідношення об’єктивного і суб’єктивного аспектів захворювання.
70. Сучасні аспекти психотерапії, психогігієни і психопрофілактики.
71. Сучасні аспекти психогігієни.
72. Сучасні аспекти психопрофілактики.
73. Поняття психотерапевтичної команди.
74. Психосоматичні розлади у період новонародженості.
75. Психосоматичні розлади у період раннього дитинства.
76. Психосоматичні розлади у підлітків.
77. Патогенні сімейні патерни.

Політика курсу

Навчальна дисципліна «Клінічна та медична психологія» програми «Психологія» спеціальності 053Психологія.

При вивченні навчальної дисципліни «Клінічна та медична психологія» здобувач виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу, що включають відвідування практичних занять, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до занять, підготовку презентацій.

Запізнені завдання (письмові роботи). Здобувачам вищої освіти, які вчасно не мають можливості скласти домашні завдання викладач надає можливість для їх повторного виконання й складання у визначеним ним термін.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять. Відвідувати усі види навчальних занять; вчасно інформувати деканат про неможливість відвідувати навчальні заняття, складати (перескладати) екзамен, заліки тощо через поважні причини; подати підтверджувальні документи, що засвідчують поважну причину, яка унеможливила відвідування навчальних занять, складання (перескладання) екзаменів, заліків тощо; ліквідувати академічну заборгованість у встановлені терміни.

Література. Уся література, яку здобувачі вищої освіти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика оцінювання курсу

За результатами поточного, модульного та семестрового контролю виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного, кредитного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік, модульна контрольна робота у письмовій формі, реферат, презентація, доповідь.

Критерієм успішного проходження здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

За результатами аудиторної роботи здобувач денної форми навчання має отримати

максимальну кількість 30 балів (кожне заняття оцінюється за п'ятибальною шкалою); за результатами самостійної роботи – 15 балів. Таким чином бали за поточний контроль (40-60 балів). Бали за результатами успішного складання заліку (20-40 балів).

Максимальна кількість балів з дисципліни: 100 балів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	6	30	6	30
Доповідь	4	10	4	10
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Шкала оцінювання ECTS таким чином:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Основна

1. А.М. Османова, Г.В. Хоруженко. Клінічна психологія [Текст] : навч. посіб. К.: Університет «Україна», 2023. – 183 с.

https://deps.snu.edu.ua/media/filer_public/7d/69/7d6934e8-b840-49f1-868f-472ca515fc20/osmanova_aklinichna_psikhologija_posibn.pdf

2. Спіріна І. Д., Пилягіна Г. Я., Чугунов В. В., Фаузі Є. С., Живілова Я. С., Шевченко Ю.М. Медична психологія : підруч. Дніпро : ЛІРА, 2022. 300 с.

<http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/629/1/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%202022.pdf>

3. Кулеша-Любінець М. М. Клінічна психологія : навч. посіб. Івано-Франківськ : Електронне видання, 2022. 72 с.

<http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/15864/1/%D0%9A%D0%BB%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%202022.pdf>

4. За ред. І.С.Вітенка і О.С.Чабана. Основи клінічної та медичної психології. - Тернопіль: Укрмеднига, 2003.- 344 с.

Додаткова

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник / Інна Галецька. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 242 с.
2. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М. В. Миколайський. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. – 228 с.
3. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.-уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
4. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С. Д., Цехмістер Я. В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; заг. ред. С. Д. Максименка-К., 2014. – 520 с.
5. Мушкевич М. І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів ф-т психол. / М. І. Мушкевич. – Луцьк, 2006. – 170 с.
6. Никоненко Ю. П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Укл. Ю. П. Никоненко. – Київ: КНТ, 2016. – 368 с. Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psyhologia.pdf
7. Токман А. А. Психологія способу життя: навч. посіб. Ч. 1. / А. А. Токман, Н. В. Немченко. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2015. – 344 с.
8. Федосова Л. О. Клінічна психологія: навчальний посібник / Л. О. Федосова. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. – 248 с.
9. Чабан О. С. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування) / О. С. Чабан, О. О. Хаустова. – К., 2000. 1
10. Гоян І. М. Методи діагностики психічного розвитку дітей / І. М. Гоян, А. А. Палій // Заред. А. А. Палія. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. – 652 с.
11. Закон України про психіатричну допомогу. – К.: Сфера, 2000. – 50 с.
12. Комінко С. Б. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб. / С. Б. Комінко, Г. В. Кучер. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с.
13. Кулеша-Любінець М. М. Професійно-розвивальна практика у лікувальних профілактичних закладах: програмат методичні рекомендації / М. М. Кулеша-Любінець. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. – 64 с.
14. Максимова Н. Ю. Основи дитячої патопсихології: навч. посіб. / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. С. Піскун. – К.: Главник, 2008. – 158 с.
15. Синапсис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-zdiahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>.
16. Уніфікований клінічний протокол первинної вторинної (спеціалізованої) та третинної (високо спеціалізованої) медичної психології. Депресія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/dn_20141225_1003dod.pdf3